

Conceptverslag Erfgoedcommissie woensdag 1 februari 2023

20:00 Erfgoedhuis Kortenberg (Dorpsplein Erps)

Aanwezig: Anneleen Dekkers, Steven Demont, Kristien Hermans, Henri Vannoppen, Walter Sevenants, Paul van Leest, Roan Vercammen

Afwezig: Nele Beyens, Johan Bonnast, Chris Borgions, Danny Claes, Kristien Goeminne

Werking erfgoedcommissie

- Het verslag van de vergadering van 7 december 2022 wordt door de leden goedgekeurd.
- De (pre)adviezen verleend via e-mail worden door de leden goedgekeurd.

Bestuur & beleid

- Werking Geck! 2018-2022
 - De volgende gemeenteraadsverkiezingen zijn gepland op 21/10/2024. De erfgoedcommissie zal hiervoor een memorandum 2025-2030 opmaken.
 - Hiervoor is een overzicht nodig van de werking van de erfgoedcommissie. De voorzitter zal dit samen met Steven voorbereiden.
- Aansluiting Kortenberg bij IOED Winar
 - De Raad van Bestuur heeft de kandidatuur van de gemeenten die wensen toe te treden tot de IOED Winar goedgekeurd. Winar heeft vervolgens een brief verstuurd naar de nieuw-toetredende gemeenten (Kortenberg, Herent, Boortmeerbeek).
 - De voorzitter heeft een aantal kernpunten m.b.t. de samenwerking tussen de betrokken partijen opgesteld en zal dit met de leden van de Geck delen.
 - De effectieve aansluiting moet nog op de gemeenteraad gebracht worden. Daarna zal het samenwerkingsvoorstel met het bestuur worden besproken.
- Instrument "evaluatie gebouwen en architecturale gehelen code 4/5"
 - Uit de praktijk blijkt dat het niet altijd eenvoudig is om te bepalen hoe er het beste wordt omgesprongen met de evaluatie van gebouwen en architecturale gehelen die in het gemeentelijk monumentenplan zijn opgenomen onder code 4/5. De erfgoedcommissie wenst daarom de wenselijkheid en haalbaarheid na te gaan van een instrument voor de evaluatie van dergelijke initiatieven.
 - Mogelijks kan een puntensysteem bijdragen tot een vergemakkelijkte behandeling (naar analogie met de stad Mechelen waar er reeds op deze manier beoordelingen worden opgemaakt). In een eerste fase om te bekijken of dit ook voor Kortenberg een zinvolle werkwijze is, zullen enkele panden als testcase worden bekeken. Nadien kan dit worden geëvalueerd.
 - Een werkgroep (KristienH, AnneleenD en WalterS) zal dit voorbereiden.
- Inventarisatie houtig erfgoed - Project 'Ontsluiting landschappelijk erfgoed in het Dijleland' - naambordjes waterlopen & buurtwegen
 - De dienst Omgeving heeft een oproep gelanceerd om mee te helpen aan de inventarisatie van het houtig erfgoed van Kortenberg. Zie e-mail 23/01/2023. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met wim.aertsen@rld.be
 - Het Erfgoedhuis heeft reeds documentatie over merkwaardige bomen in Kortenberg (met wandeling) aan RLD bezorgd.
- Meerbeek Oud Kerkhof & Kortenberg Kerkhof - advies Erfgoedhuis Kortenberg
 - Het dossier is bij het CBS in behandeling. Zodra mogelijk volgt een terugkoppeling naar de erfgoedcommissie.

- Het is voor de erfgoedcommissie belangrijk dat bij de waardering niet enkel gekeken wordt naar de individuele graven, maar ook naar het volledig kerkhof (cf. de kerkhoven van Wolfsdonk en Langdorp).
- De provincie heeft een draaiboek uitgewerkt voor inventarisatie en waardering van plattelandskerkhoven: cf. <https://www.vlaamsbrabant.be/sites/default/files/media/files/2020-12/plattelandskerkhoven-draaiboek-20201201.pdf>
- Openbaar onderzoek Ontwerp beleidsplan Ruimte Vlaams-Brabant
 - De email van de dienst Omgeving werd informatief overgemaakt. Er wordt geen formele actie van de erfgoedcommissie verwacht. Persoonlijke adviezen kunnen rechtstreeks via het openbaar onderzoek overgemaakt worden.
 - Het ontwerp beleidsplan Ruimte Vlaams-Brabant bevat enkele elementen met betrekking tot erfgoed die positief worden bevonden. Zo biedt het ontwerp ruimte voor afwijkingen op de standaarden ten behoeve van het behoud en opwaardering van het aanwezige erfgoed.
- Woonbehoeftestudie & RUP Kernversterking
 - De startnota van het RUP is in opmaak. Zodra de startnota af is, zal deze ter inzage komen te liggen (60 dagen) waarbinnen adviesvragen zullen worden verstuurd en een infomoment zal worden georganiseerd. Op basis van de adviezen en opmerkingen tijdens deze 60 dagen zal er een aangepaste scopingnota volgen. De startnota zal hoofdzakelijk in lijn liggen met de reeds gekende visienota.

Dossiers RO – pre-advies

- EK Vissegatstr 21 (code 3/3) - verbouwing en uitbreiding van de woning
 - Roan Vercammen (aangesteld architect van dit dossier) licht het initiatief toe.
 - Het pand maakt deel uit van de oorspronkelijke vierkantshoeve ‘Speelgoed van Bollard’. De initiatiefnemer wenst de voorgevel te isoleren aan de buitenzijde, interne verbouwingen door te voeren (met behoud van de vloer in de hal en de binnentrap), het dak op te trekken en de woning te vergroten door een aanbouw aan de achterzijde.
 - De voorzitter heeft het pand op vraag van de eigenaars bezocht begin 2022 (tijdens de grote opkuis). Op basis van wat toen zichtbaar was van het pand nr 21, hebben slechts een beperkt aantal onderdelen een zekere erfgoedwaarde. Enkel de kelder heeft nog een hoge erfgoedwaarde. Het opgaand muurwerk en het dakgebint dateren ten vroegste uit het begin van de 20ste eeuw. De gecementeerde voorgevel, het buitenschrijnwerk, de aanhorigheden aan de achterzijde zijn van recentere datum. Het kan zijn dat de muren nog historische bouwsporen vertonen, maar dat is zonder vrijleggingen niet vaststelbaar.
 - De erfgoedcommissie gaat mee in de volumewerking die voorgesteld wordt. Het is positief dat de verschillende dakniveaus van de drie gebouwen herkenbaar blijft.
 - Qua afwerking stelt de commissie voor om niet zozeer te kijken naar de “restauratie” van pand nr 23, maar eerder af te stemmen op pand nr 19 (links) dat wel nog 18de - eeuwse elementen bevat (cf. westelijke zijgevel). Compatibiliteit met pand 19 is daarbij een belangrijk gegeven.
- ME Goedestr 37 De Zevenslapers (code 3/nvt) - gedeeltelijke functiewijziging en verbouwing
 - De nieuwe eigenaars van dit pand hebben contact opgenomen met de dienst Omgeving met enkele vragen over inrichting als kantoorruimte, gevelrenovatie, vervanging buitenschrijnwerk.
 - De erfgoedcommissie stelt voor om aan de initiatiefnemers de uitvoering door de Geck! van een “bouwhistorische opname & interne waardenstelling” voor te stellen

(actie dienst Omgeving). Op basis hiervan kan de erfgoedcommissie dan een preadvies opstellen, waarmee de initiatiefnemer en architect/ontwerper dan rekening kan houden.

Dossiers RO – advies

- EV Kwikstr 12 (code 5/3) - voorgevelijn en beeldkwaliteit
 - Voor dit pand werd op 6 oktober 2021 volgend preadvies gegeven door de erfgoedcommissie:
 - De commissie verleent een positief preadvies voor de sloop en nieuwbouw onder voorwaarde dat de voorgevel op gelijke hoogte wordt gebracht van de linker aanpalende woning en onder voorwaarde dat de beeldkwaliteit van de nieuwbouw zich schikt binnen het architecturaal ensemble.
 - In januari werd door de erfgoedcommissie een meer gedetailleerd advies verleend:
 - Op basis van het gemeentelijke monumentenplan maakt het betreffende pand deel uit van het architecturaal ensemble van de panden Kwikstraat 6 t.e.m. 20.
 - Dit ensemble kenmerkt zich door typische landelijk bebouwing en kent een perceelsgewijze invulling van woningen in hoofdzakelijk roodbruine baksteen met een voordeur, plint, kroonlijst, staande ramen en verbijzondering met decoratieve metselwerkverbanden, sierlijsten, omlijstingen en/of smeedwerk.
 - Het preadvies van 6 oktober 2021 stelt voor om het nieuwbouwproject maximaal in te passen binnen dit gegeven en qua uitstraling en opbouw aan de slag gaan met de elementen en ingrediënten die het karakter van de omgeving bepalen (om dit gegeven te kunnen ondersteunen en versterken).
 - Dit kan bijvoorbeeld door niet enkel de aanbouw, maar ook het hoofdvolume van de nieuwbouw op te trekken in een roodbruine handvormsteen, alsook door de positie en afmetingen van de gevelopeningen beter af te stemmen op de ritmiek die voorkomt bij de omliggende gebouwen (met staande ramen / travee-werking).
 - Naar aanleiding van dit advies heeft de architect enkele wijzigingen doorgevoerd (e-mail 1 februari 2023). In hoofdlijnen omvat dit volgende aanpassingen:
 - crepi vervangen door roodbruine baksteen handvorm gelijmd
 - toevoeging van rollagen en stroken met verticaal geplaatste bakstenen
 - gevelonderverdeling meer gebaseerd op traveeën
 - vensters met verticale en horizontale (T-) verdelingHet schrijnwerk donkergrijs aluminium blijft behouden van vorig ontwerp
 - De leden van de commissie wordt gevraagd om deze aanpassingen te evalueren en eventuele opmerkingen uiterlijk donderdag 2 februari door te geven aan de voorzitter. Onder deze voorwaarde, brengt de commissie een positief advies uit.

Dossiers RO – opvolging advies & vergunning (OE)

- EV Hollestraat 78 Villa De Grubbe (code 3/nvt)
 - De voorzitter was door An Coucke, directeur van de gemeenschapsinstelling, uitgenodigd om de gerestaureerde villa te bezoeken. Dit bezoek vond plaats op 26/01/2023.
 - De restauratie- en renovatiewerken lopen op hun einde. Oplevering is voorzien in februari 2023. Daarna moet wel nog de omgevingsaanleg afgewerkt worden.
- ME waterproductiecentrum

- Via de pers vernamen we dat het nieuwe waterproductiecentrum niet meer aan De Tomme zou ingeplant worden, maar wel aan de oprit van de E40 in Bertem.

Onderhoud en herstel gemeentelijk patrimonium

- EK Lelieboomgaarden Sint-Jozefkapel (code 3/nvt)
 - De renovatie van de kapel loopt verder. Op de werfvergaderingen wordt dit opgevolgd. De uitvoering vertoont enkele verbeterpunten (voegbreedte aan de vensterboog, hoogte van het metselwerk). Dit zal op de volgende werfvergadering besproken worden.
- EK Balkenstr Kapel Scherpenheuvel (code 3/3): herstel dakbedekking – erfpacht? (actie Kr. Goeminne)
 - Dit punt kon omwille van de afwezigheid van schepen Goeminne niet besproken worden.
 - De erfgoedcommissie roept het CBS op om hier dringend werk van te maken. Momenteel zijn reeds twee nokpannen verdwenen, waardoor de waterschade allen maar acuter en groter wordt.

Publiekswerking en ontsluiting

- 2024 “20 jaar erfgoedcommissie”
 - In 2024 bestaat de Geck8 20 jaar. De voorzitter zal met schepen Goeminne bespreken of en hoe dit in de aandacht kan gebracht worden.
- Erfgoeddag 23 april 2023
 - Het thema voor deze Erfgoeddag is ‘beestig’. Deze zal doorgaan in het Erfgoedhuis Kortenberg (Dorpsplein Erps).
- Vlaamse Archeologiedagen 26-28 mei 2023
 - De Archeologische Werkgroep Kortenberg overweegt om een overzicht te brengen van de resultaten van de archeologische onderzoeken uitgevoerd de laatste jaren binnen onze gemeente.
- Openmonumentendag 10 september 2023
 - Het thema voor 2023 is “levend erfgoed”. Dit zal dit jaar in Everberg doorgaan.

Varia

- Geen punten besproken

Volgende vergadering: woensdag 1 maart 2023 20u00 – in het gemeentehuis (onder voorbehoud)